

ТОШКЕНТ ХАЖИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

16 ЙИЛ ЧИКИШИ.

№ 127 (4118).

28

И Ю Н Ъ

Ш А Н Ъ А

1969 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИ КПССНИНГ ВА СОВЕТ ХУ-
КУМАТИНИНГ ТАШҚИ СИЕСИЯ ЙҶУЛИНИ МАЪҚУЛЛАЙДИ. СССРНИНГ
ТАШҚИ СИЕСАТИ АНТИИМПЕРИАЛИСТИК КУЧЛАРНИНГ УМУМИЯ КУ-
РАШИДА, СОЦИАЛИСТИК ҲАМДУСТЛИК МАМЛАКАТЛАРИНИНГ КУЧ-
ҚУДРАТИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ВА ЖИПСЛАШТИРИШДА БУНДАН КЕ-
ЙИН ҲАМ МУҲИМ РОЛЬ УЙНАЙДИ, ИМПЕРИАЛИЗМНИНГ АГРЕССИВ
РЕЖАЛАРИНИ БАРБОД ЭТИШГА, ТИНЧЛИКНИ САҚЛАШ ВА ТУРЛИ
ИЖТИМОИЯ ТУЗУМДАГИ ДАВЛАТЛАРНИНГ ТИНЧ-ТОТУВ ЯШАШ ПРИН-
ЦИПЛАРИНИ ҚАРОР ТОПТИРИШГА, ХАЛҚЛАРНИНГ ОЗОДЛИК ҲАРАКА-
ТИНИ ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ.

(КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қароридан).

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШНИНГ ПОРЛОҚ УФҚЛАРИ

Капитал қурилиш мамлакатини
миз кўп тармоқли халқ ҳўжати-
ни ривожлантиришда, КПСС
XXIII съезди совет халқи олди-
га қўйган жуда улкан иқтисодий
вазифаларини муваффақиятдан
равишда ҳал этишда жуда му-
ҳим аҳамиятга эгадир. Ҳеч му-
болагасиз айтиш мумкинки, ком-
мунистик жамиятнинг моддий-
техника базасини барпо этиш
суръатлари, ижтимоий ишлаб
чиқаришнинг яндал ривожлани-
ши кўп жиҳатдан капитал қури-
лишга боғлиқ.

Шунинг учун ҳам мамлакатимиз,
шу жумладан областимизда кенг
миқёсда қурилиш олиб бери-
лмоқда. Бирорта шаҳар ёки
қиллоқ йўқки, унда у ёки бу
объект, ишпоот бунёд этилма-
ётган бўлсин. Сапоат корхона-
лари, уй-жойлар, маданий-ма-
ний муассасалар, ирригация ва
мелиорация ишпоотлари ҳар йи-
ли қўлаб қуриломоқда. Бунёд-
корлик ишлари қўлами ва суръа-
ти тобора кенгаймоқда.

Бу коммунистик партия ва
Совет ҳукумати капитал қури-
лиш масалаларига муттасил
катта эътибор бераётганликлари-
ни кўрсатади. Яқинда бино-
корларнинг маоши оширилган
эди. КПСС Марказий Комитети
ва СССР Министрлар Совети-
нинг «Капитал қурилишнинг план-
лаштиришнинг такомиллаштириш
тўғрисидаги ва бинокорлик кор-
хоналарини иқтисодий жиҳатдан
рағбатлантиришнинг қулайтириш
ҳақида», «Уй-жой-граждан қури-
лиш сифатини яхшилаш чора-
лари тўғрисида», «Лойиҳа-смета
ишларини яхшилаш ва лойиҳа
ҳамда қидириш ташкилотлари
ҳодимларининг меҳнатига ҳақ
тўлаш тўғрисида» қарор қилган
яқин қарорлари ҳам капитал қу-
рилиш, бинокорлар ҳақидаги
ғамхўрликнинг яна бир қўрғини-
дир.

Бу қарорларнинг аҳамияти
бекиёсдир. Улар капитал қури-
лишнинг ривожлантириш, ажрати-
лаётган капитал маблағлардан
самаралроқ фойдаланиш, капи-
тал қурилишнинг планлаштириш
ини яхшилаш, янги ишлаб чиқари-
ш қувватлари, уй-жойлар, ма-
даний-маиий объектларнинг сифа-
тини қуриш ва қисқа муддат-
ларда фойдаланишга тошпириш
таъминлаш, уларнинг бунёд
этишга сарфланидиган маблағ-
лар ва ишчи кучини мумкин қадар
камайтиришга қаратилган.
Бу тарихий қарорлар қурилиш
сифатини яхшилаш, бинокорлар-
нинг ўз меҳнати натижасини
моддий манфаатдорлигини ошири-
ш, қурилиш ишлаб чиқариш
ва лойиҳа-смета ишларини иқ-
тисодий рағбатлантиришнинг на-
зарда тутаяди.

Шунинг эътирофи эити ке-
раки, ҳали капитал қурилишда
ютуқлар қатори жуда катта кам-
чиликлар, қалқашликлар ҳам
бор. Буни областимиз миёсида
ҳам яққол кўриш мумкин. Биз-
да капитал қурилиш планлари
индан-йилга баъарилмайди.
Шу мақсад учун ажратилган
мблағларнинг анчагина қисми
ўзаштирилмай қолди, бунинг
оқибатида халқ ҳўжати учун
жуда зарур бўлган янги ишлаб
чиқариш объектлари, маданий-
маиий муассасалар, халқимиз
учун қурилаётган турар-жойлар
белгиланган муддатларда фой-
даланишга тошпирилмайди. На-
тижада уларни қуриш харажатла-
ри лойиҳа-сметада назарда ту-
тилгандан ортпо кетади.

Капитал маблағларини турли-
туман зарур ёки нозуар объект-
ларга бўлиб юбориш сингари
қораланган иш усулига ҳамоно
хотима берилмаётганлигини ачи-
рар бир ҳолдир. Бинолар ва
ишпоотлар кўпчица сифатсиз
қуриломоқда, бракика йўл қўйил-
моқда, уларни тузатиш учун эса
қўшимча қўлаб қуриш маблағи
сарфланади. Қурилиш жара-
ёларининг механизация, ин-
дустрия даражаси қўнғилда-
ди бўлмаганлигини учун бинокор-
ликда меҳнат унумдорлиги жуда
секинлик билан ошмоқда. Бу-
нинг устига қурувчиларнинг тез
ва сифатли ишлашдан моддий
манфаатдорлигини оширишга қар-
атилган тадбирлар етарли

амалга оширилмаётган, меҳнатга
ҳақ тўлашнинг прогрессив усула-
лари жуда суст жорий қилини-
пти.

Капитал қурилишда ана шу-
ларга ўхшаш бошқа нуқсонлар
ҳам йўқ эмас. Коммунизмнинг
моддий-техника базасини яратиш
йўлида умумхалқ кураши тобо-
ра авж олаётган, бу оламшў-
мул-тарихий вазифани тезроқ
амалга ошириш учун капитал
қурилиш ҳақида совет даражада
кенгайиб кетган ҳозирги вақтда
капитал маблағларининг беради-
ган самарасини бутун чоралар
билан ошириш, қурилишга
сарфланадиган ҳар бир сўм эва-
зига олинмадиган мақсулотнинг
иложи борича қўлайтирилишини
таъминлаш жуда катта аҳамият-
га эгадир. Бунинг учун капитал
қурилишнинг планлаштириш, би-
нокорлик материаллари ишлаб
чиқаришнинг мамлакат экономика-
сининг тўхтовсиз ўсиб бораёт-
ган эҳтиёжларига тўла мослаш-
тириш ва бу соҳадаги камчилик-
ларга барҳам бериш талаб эти-
лади.

Шу тўғрйли ҳам Коммуни-
стик партия ва Совет ҳукумати
капитал қурилишнинг планлаш-
тиришнинг такомиллаштириш ва
бинокорлик корхоналарини иқти-
содий рағбатлантиришнинг яхши-
лаш бўйича конкрет тадбирлар
белгиланган. Бундан бўён капи-
тал қурилиш планлари қатъий
қилиб белгиланади, уни ўзгарти-
риш кескин чеклаб қўйилади.
Ҳар бир министрлик ва идора
бўйича белгиланган тартибда
ишга тақсимлаб ишлаб чиқила-
диган ва таъсирланадиган беш
йиллик план капитал қурилиш-
нинг далаат йўли билан планлаш-
тиришнинг асосий формаси қи-
либ белгиланади.

Бу эса қурилиш ташкилотла-
ри коллективларининг ишларини
учун катта қулайликлар аужуд-
га келтиради. Эндликда улар
ўзларининг истиқболли планла-
рига эга бўладилар, ҳар йили
қандай ҳажмда қурилиш-монтаж
ишларини бажаришларини ол-
диндан биладилар ва шунга пухта
тайёргарлик қўладилар. Бу,
объектларни белгиланган му-
датларда ва сифатли қуриб фой-
даланишга эришиш ижойини
беради. Қурилиш ташкилотла-
рининг ҳўжати турлининг янги
системасига ўтказиш, ҳўжати
ҳисобини кенг жорий қилиш ҳам
назарда тутилди, натижада би-
нокорлик коллективларининг
мустиқиллигини янада кучаяди,
хўжуқлари кенгайди.

Лойиҳа-смета ташкилотлари
ишларини тўдадан яхшилаш, улар-
нинг лойиҳа-смета ҳужжатларини
тайёрлашдаги масъулиятини
ошириш, лойиҳа-смета тузишда
ҳозирги замон фан-техникаси
ютуқларидан, лойиҳа-сметада
янгилардан кенг фойдаланишга
қатъий эътибор берилади. Лойи-
ҳа-смета ва қидириш ташкилотла-
рининг янги системада ишлашга
ўтказиш, бу ташкилотлар ҳодим-
ларининг меҳнатига ҳақ тўлаш-
нинг янги шароити амалга
ошириладиган, бу ўзгартиш ўз
меҳнати натижасини моддий
манфаатдорлигини оширад.

Жойлардаги партия, совет, ка-
саба союз ташкилотлари, ҳўжа-
ти органлари бу муҳим қарор-
ларнинг ҳожиатини бинокорлар
ўртасида тушунтиришлари, қу-
рилиш, лойиҳа-смета ташкилотла-
рини планлаштириш ва иқтисо-
дий рағбатлантиришнинг янги
системасига ўтказиш учун тайёр-
гарлик ишларини авж олдириш
қатори, улар ўртасида В. И. Ле-
нин туғилган кўннинг ўз йилли-
ги шарафига бошланган соци-
алистик мусобақани янада кучай-
тиришлари, капитал қурилишда
мажбур бўлган камчиликларини
жуда қисқа муддат ичинда бара-
роф этишга эришишлари, қури-
лишнинг техникавий ва иқтисо-
дий даражасини янада ошириш
учун зарур чораларни қўриш-
лари керак.

Қарорларда белгиланган тад-
бирларни амалга оширишда
барча бинокорлар, лойиҳачилар,
қурилиш материаллари ишлаб
чиқарувчилар куч-ғайрат, ижо-
дий ташаббус кўрсатишлари ло-
зим.

ЭРТАГА СОВЕТ ЁШЛАРИ КУНИ

СОВЕТ ёшларининг билим олиши ва фойдали касб эгаллаши учун ҳамма қулайликлар муҳайё қилинган. Чирчиқ шаҳридаги медицина билим юртида ҳам қўшима бўлажак шифокорлар тахсил қўришмоқда. Суратда: аълочи студентлардан (чапдан) У. Йўлдошева, М. Абдуллаева ва З. Хусановалар дам олиш пайтида.

О. Леван фотоси.

ОМИЛКОР ДЕҲҚОНЛАР

Тажрибали деҳқон Қидирбой
Мавлонов бошлиқ эвено аъзо-
лари айни кунларда гўзага иш-
лов беришда «Ўзбекистон» кол-
хозида пешқадамлик қилишяпти.

Эвенонинг 59 гектар пахта
майдонига мўл ҳосил учун ку-
рашгаётган азамат «оқ олтин»
бондкорларининг бу йилги со-
циалистик мажбуриятлари
катта. Улар пландаги 31 цент-
нер ўрнига 32 центнердан дур-
дона кўтарамиз, деб сўз бериш-
ляпти.

Кечагина култивациядан
чиққан, минсрал ва маҳаллий
ғўталардан баҳраманд бўлиб,
қониб сув ичган гўзалар тобора
бўй қўшиб, қалқини ростлаб,
ўзини кўз-кўз қилипти.

Эвенонинг ҳамма пахта пай-
каллари бир хилда ишланапти.

Гўза қатор оралари ники марта
узунасига ва бир марта қўнда-
лангига култивация қилинди.
Биринчи озиклантириш барча
майдонларда тугалланди.

— Мана, Ёзнинг жазирама
кунлари дам бошланди. —
дейди уста пахтакор Қидирбой
Мавлонов. — бу вақт гўзанинг
айни ўсиб, ҳосил туғадиган да-
ври. Шунинг учун ҳам эвеноми-
аъзолари шу кунларда ғанимат
дамлар қадарга етиб ишлатиш-
ляпти.

Дарҳақиқат, эвено пайкалла-
ридаги барқ уриб ўсаётган гў-
залар эвено аъзоларининг мо-
ҳир пахтакорлар эканлигиндан
даволат бериб турбди.

Эвено аъзолари «Мўлкала-
га ҳосилга замин яратдик», деб

хотирам бўлишга ҳали вақт
эрта, дейишди. Бунинг учун
улар гўза парваринини август
ойининг охиригача давом
этиришга аҳд қилишган. Ик-
кинчи озиклантириш ҳам 10
июлгача тугаллаш учун барча
тадбирларни қўришяпти.

Механизатор эвено бошлиғи-
нинг ўзи Қидирбой ана ҳар туп
ниҳолни сифатли култивация
қилмоқда. Пайкалларда маши-
на билан бажарилиши лозим
бўлган ҳамма ишнинг ўзини
адо этмоқда. Улар парварини қи-
лаётган гектарларда гўза туп-
лари бут, ҳар уяда 2—3 тадан
қўчат қолдирилган. Бу омилкор
деҳқонлар ишлабган далаalarda
гўзалар текис шонага қирди.

С. ФОЗИЛОВА
Юқори Чирчиқ райони.

СУВ—ГЎЗАНИНГ ҚОНИ

Бу йил колхозимиз аъзолари
1425 гектар пахта майдонидан
3400 тонналик хирмон кўта-
риш, доҳийми В. И. Ленин ту-
ғилган кўннинг 100 йиллигини
меҳнат зафари билан кўтиб
олишга аҳд қилганлар. Шу умид
билан барча майдонларга қичит
экиб ундириб олдилар, гўзани
ўтдан тозаладилар, зарур миқ-
дорда кўчатни сақлаб қолдилар.

Бироқ колхозимизда гўза
парварини соҳасида баъзи кам-
чиликларга ҳам йўл қўйилган.
Яқинда «Тошкент ҳақиқат»
газетасининг рейд бригадаси
аъзолари томонидан текширил-
ганда айниқса гўзани сугориш
бирмунча кечиктириб юборилган
маълум бўлди.

Колхоз правлениеси ва пар-
тия ташкилоти бундан тўғри ху-
лоса чиқарди. Сугоришнинг тез-
лаштириш учун зарур тадбир-
лар белгиланди. Масалан, па-
ртия колхозимизда 89 киши су-
вчилни қилаётган эди. Ҳозир
сўв тараётган кишилар сонини
105 кишига етди. Сувчиларга
маиий шароит яратилди. Не-
ларин ҳамма сувчилар бир сил-
радан иш қилишни, этик, шланг
беришди. Дала шийноларидида
этиб ишлаш учун крватлар
қўйилди. Иссиқ оғдат ташкил

этилди. Дастлаб Комил Зивуд-
динов, Норм Наримов бошлиқ
бригадаларда ишлаб турган су-
вчилар далада этиб гўзани тунда
сугоришни бошлаб бердилар.

Тўқайдаги ерости сувлари
яқин бўлган 1, 3, 4, ва 15-бри-
гадаларда гўзага сув қўйиш
тўхтатиб турилган эди. Ҳозир
бу бригадаларда ҳам сувчилар-
нинг иши қизиб кетди.

Гўзани парварини қилиш, ў-
дан тозалаш, дори солиш, чо-
пик каби агротехника тадбирла-
рини амалга оширишда Раҳмон
Пахлов бошлиқ бригаданинг
иши нақин эмас. 100 гектар
майдоннинг ҳар гектаридан 28
центнердан ҳосил кўтариш учун
курашяётган бу бригада аъзо-
лари гўзани сугоришга ҳам
алоҳида эътибор бераётдилар.

Туроб Арслонов бошлиқ бри-
гада аъзоларининг ҳам қаракат-
лари зўр.

Колхозимиз сувчилари бир
кунда 70-80 гектар ердаги гў-
зага сув тараётган эдилар. Ай-
ни пайтда улар бир кунда 100
гектарга етказиб сув қўйиш
учун курашмоқдалар.

Иса БАЙРАМОВ,
Бўка район Оқунбобоев
номли колхоз сувчиси.

ГЎЗА ГУЛЛАДИ

ОҚҚУРҒОН. (Телефон орқа-
ли олинди). Райондаги машъал
«Ўзбекистон ССР беш йиллиги»
совхозининг Охин Собиров бри-
гадаси аъзолари гўза парвари-
шини намунали олиб бормоқда-
лар. Бригада аъзолари бу йил
152 гектар ерининг ҳар гекта-
ридан 28 центнердан ошириб
ҳосил ештириш учун кураш-
моқдалар. Бригада далалари-
даги гўза сифатли парварини
қилинаётганлиги учун эрта му-
датларда шонага қирди.

Гўзаро мусобақаларда Руту Али
эвеноси олдинда бормоқда. Эве-
но даладарини кўрганда пахта-
корларнинг меҳнати тўғрйли
барқ уриб ётган гўзалар киши-
ни мафтун этади. Ана шу да-
лалардаги олди гўза гуллаб
бошлади. Эвено аъзолари шона-
ларни қўлайтириш, уларни гул-
га қиритиб олиш учун ҳормай-
толмай меҳнат қилмоқдалар.

Х. АҲМЕДОВ.

ХАЛҚНИНГ ЖЎШҚИН ҚАЛБИ

кистон, давлат кутубхонасида
қўйилган китоб ва фотография
Монголиянинг бугунги кўни
тўғрисида яна бир марта ҳўжа
қилиб беради.

Виставкада В. И. Ленин асар-
ларига алоҳида ўрин берилган.
Улар доҳий асарлари Монголия
Халқ Республикасида 1925 йлдан
бери чиқа бошлад.

Виставкада қўйилган фотогра-
фияларда Монголиянинг табиа-
ти, унинг бейоён саҳролари, ша-
лоалари, тинч оқар дареълари
таъсирланган. Лекин ҳаммаси-

дан кўпроқ кишилар тасвир
этилган.

Виставкани очиш маросимиди
Ўзбекистон ССР Министрлар
Совети матбуот Давлат Комите-
тининг раиси З. И. Есенбоев
меҳмонларга қарата, таъриқ нут-
қи сўзлади.

Монголия Езувчилар союзи
правленисининг масъул секре-
тари С. Эрзээн тошкентликлар-
ни Монголиянинг бугунги кўни-
ни тасвирловчи китоблар ва фо-
тографиялар билан танишгани
таълиф қилди.

Виставкаларни очиш пайтида
Монголия Халқ революцион пар-
тияси Марказий Комитети Си-
ёсий Бюросининг аъзоси, Монго-
лия Халқ Республикаси Ми-
нистрлар Совети раисининг
ўринбосари Д. Майдар бошчили-
гидаги Монголия Халқ Респу-
бликаси делегацияси қатнашди.
Монголия Халқ Республикаси-
нинг СССРдаги элчиси Н. Лув-
санчултэмж ҳам шу ерда ҳўзир
бўлди.

Тантанали маросимда Ўзе-
бекистон ССР Министрлар Совети
раисининг ўринбосари М. Турсу-
нов қатнашди. (ЎзТАГ).

ИДЕОЛОГИЯ ҲОДИМЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИДА

Область идеология ҳодимлари
университетининг навбатдаги маш-
ғулоти Бекобод шаҳридаги Ма-
талдултурлар саройида бўлиб ўтди.
Машғулотда область партия коми-
тети фан ва ўқув юртлиари бўлими-
нинг мудири, фалсафа фанлари
кандидати М. А. Аҳмедова бур-
жуа фалсафаси ва социологис-
нинг асосий йўналишларини тўғри-
сида лекция ўқиди.

Шундан сўнг таъриба ўртоқ-
лашди. Қалинин район партия
комитетининг секретари Д. Д.

Шарипова мактабларда ўқув-тар-
бия ишларига партия раҳбарлиги,
Бекобод шаҳар партия комитети-
нинг секретари Т. Я. Воронина
ота-оналар билан алоқани мустақ-
камлаш ва мактабдан ташқари иш-
лар олиб боришда партия ташки-
лотларининг роли тўғрисида га-
пирдилар.

Область халқ маорифи бўлими-
нинг мудири М. Нишонов янги
ўқув йилига мактабларини тайёр-
лаш қандай бораётганлиги ҳақида
ахборот берди. Область кинолаш-

тириш бошқармасининг бошғий
Б. А. Каинов ўз нутқини ўқув жа-
раёнида кинофильмлардан фойда-
ланиш масаласига бағишлад.

Машғулот охирида область пар-
тия комитетининг секретари Х. Р.
Мусахонова нутқ сўзлади. Тилг-
ловчилар Бекобод шаҳридаги мак-
таблардаги ишлар билан таниши-
лар, металлургия заводини бориб
қўрдилар, диққатга сазовор жой-
ларда бўлишди.

27 июнь кўни Тошкентда

халқ ҳўжати ютуқлари виставкасининг залларидан бирида
очилган қардош Монголия тас-
вир ва амалий санъати вистав-
касини Ўзбекистонда ўтаётган
Монголия Халқ Республикаси
кўнларида жўйиб буюса бўлди.
Қардош мамлакат санъати вистав-
касида расмоллик, графика,
хайкалдорчилик асарлари, халқ
моҳир ҳўнармандлари асаган
буюмлар намойиш қилинмоқда.

Ўзбекистон ССР халқ рас-
соми Абдулҳақ Абдуллаев вистав-
ка экзопонатлари ҳақида гапир-
ди.

Алишер Навоий номли Ўзе-

ОНАЛАР ҚЎШИҒИ

Бошинг узра сайрар туртайлар,
Сен ҳам энди қўзим, турақол.
Иўқса, тушиб болалар қўзи
Этишмасин қўлиб сени қол.
Улғасан, ўғлим қўнда-қўн,
Ҳа, ўқувчи бўлишинг экин!
Ҳозир сенинг билганинг —

Бу «юмуш»да сен қўп омиқор.
Чўчук тилда қўлдирайсан гоҳ,
Айчи, қўзим нелар дегинг бор?
Ота, ойи, — демоқчимсан,
Ё сўрдингми ким деб Чойбалсан!

Майли, сўзлаб берай, қўлоқ сол:
Қўп йил аввал шу мард Чойбалсан
«Авлодларим бўлмасин улоқ,
Саодатга бара бой бўлсин» —
Дей зулмат билан қўрашган.
Шу бонс бахт тонги еришган!
Қара, сенга боқар суратдан,
Тилагани саодат ҳар чоқ,
Ўғлим, камол тоғганинга ҳам,
Бу одамин унутма, мутлоқ!
Қўлоққа ол ҳар бир ўғитини,
Бўлгин юртинг содиқ йигити!
О. ҲАКИМОВ таржимаси.

ЕЗ. Монгол расмони А. СЭНГЭ ЦОХИО асари.
Т. Одибеков фотопрепродукцияси.

ГУЛДАСТА

Оқшом теварак-атрофга ўз
сенин ёйган вақтда яйловдан
молларни ҳайдаб келган Долгор
ўтовга қирди.

— Ўзингм роса чарчаган
дирсан-а, кўзим. — деб меҳр
билан сўради онаси. — Муздан-
кина айрон ичиб олгин. Бутун
чунонам ҳаво исидики...

Долгор кечгача қўёш остида
юрганидан, жула чанчаган эди,
айронни ҳам шошиб-шошиб ич-
ди. Сўнг ўзини анча енгил ҳис
қилди.

— Ранс келиб кетганди. —
деди онаси. — Отанг чорвани
ҳайдаб келишни буюрибди. Ав-
вал дамингни олвоқ, кейин бо-
рармиз. Ўғлимиз душманнинг
бояб адабини бераётганмиш.
Вой эамалгич қўрсин, саз бўла-
маса эсимдан чиқай, дебди.
Ранс сенга хат ташлаб кетганди.

Долгор хатни қўлига олибди,
ундаги ёзувни танидию, юраги
орзиқиб кетди. Ўз қўвончини
аширолмайд жиймайд.

— Қанақа хат экан? — Она
кизига яқинлашди-да, унга ҳай-
рон қараб қолди.

— Буми... бу кўн топира-
нимиз тўғрисидаги саврава
экан, — деди тутилганча Дол-
гор.

Она ажабланганча елкасини
кисди-да, нари кетди. Долгор
хатни дарров чўнтагига яшир-
ди. У хатни ҳеч ким йўқ жойда,
яна ўзи қолганда ўқимокчи
эди.

Долгор ётаётганда хатни ё-
стиги остига қўйди. У бир оздан
кейин хатни қўлига олиб, пай-
наслаб қўрди. Хат ичиде қан-
чалар каттиқ нарсаси борлигини
сезд.

«Бу нима бўлдикин-а? —
тахмин қилди Долгор. — Балки,
совга юборганикин? Нима
юборганикин? Зирақиминг?...
Балки, узукдир. Тўғрисида, зира-
қ бўлса керак. Менга яра-
шармикин-а? Онам нима дер-
кин? Дарров сўроқ қилади, би-
ламан. Қардан олдинг, ким
совга қилди, дегувчи қўлоқ-
чимини есалар керак. Уин ҳет
ким йўқлигига таниб юрман.
Уйдан айловга кетаётганимда
тақиб оламан-да, қайтаётганим-
да олиб қўяман... Тезроқ тонг
ота қолсайди».

У ширин хаёллар оғушида
уйкуга кетди.

Эртасига киз уйдан узоқла-
шши биланок, қўйнидан хатни
олди. Лекин, хатни йўл-йўлакай
очгиси келмади. Хатни яйлов-
да, севилгиси билан учрашди-
ган жойда очини ўнча ўйлаб
қўйди.

Қўйлар яйлов бўйлаб ёйилди
кетишди. Долгор тепаликка қў-

тарилди-да, қадрон ошнқ-маъ-
шуқлардай ёнма-ён турган оп-
поқ тошларга яқинлашди. Қўёш
ва шамол таъсирида бу тошлар
ажиб шакл касб этганлар. Дол-
гор эсини танибдики, шу ер
роҳат билан дам оладиган
жойига айланган. Бола экан,
ўртоқлари билан келишиб, ҳар
хил ўйинлар ўйнашарди. Худди
шу ерда, илк музаббат севил-
чини ҳам тоған эди. Яна ўша
осуда, қўвноқ ва бахтли кўнлар
хаёлини чулғаб олди.

— Айни ёз чиласи. Ҳар до-
имгидек Долгор молларни бо-
қиб юраркан, тепаликка чиқиб,
севимли оромгоҳида чўнaldi.
Тўшга яқин узоқда отлиқ кў-
ринди: у қиз томонга отини чоп-
тириб келаётганди. Отлиқ унинг

онам билан таништироқчи
эдим...

— Бундай шошилинч бўлиб
қолишни ким билди дейсан.
Ҳоҳласанг улар олдиға ҳозир
бора қолайлик. Уларга, хизмат-
га жунаяман, қайтганимдан
кейин қизингизга уйланаман,
дейман, — деди қатъий Гасу-
рэн. — Ёки бўлмасам, мана
бундай қилсам ҳам бўлади:
ҳаммасини батафсил тушуни-
риб хат ёсамчи?

Гасурэн Долгорни ўзига
тортиди-да, унинг шайқай майин
сочларини силди. Кейин охи-
сига қўлини айтиб бошлади. Қиз-
нинг юраги безовта дуқиллай
бошлади. Қўшиқда айрилиқ,
ҳижрон ҳақида қўйларди.

Долгор Гасурэннинг шу ер-

Н. НАДМИД Мўғул ёзувчиси

ТУГМАЧА

(ҲИКОЯ)

севилгиси Гасурэн эди. Таниш-
ганларига бир йил бўлганига
қарамай, Долгор ўз севилгисини
ота-онасидан пинҳон тутарди.
Бунга яна бир сабаб бор эди:
Гасурэн бошқа уруғдан эди.
Агар бу тўғрида гап очса таъна
қилишлари, ўз уруғимизда йи-
гитлар намиди, деб гап-сўз
қилишлари турган гап эди.

Гасурэн бошқа уруғдан бўл-
ганини учун улар бот-бот бу-
риша олмасдилар. Уларнинг уч-
рашуларига олатда мана шу яй-
ловда бўларди. Гасурэн йигир-
ма ёшга бўлиб, ҳарбий хизматини
ўнатишга жунашдан аввал Дол-
горнинг ота-онаси билан тани-
шишга келишиб олинганди.

Гасурэн етиб келди-да, тепа-
ликка киз ёнча шошилди. Дол-
гор унинг қўлига қарашига бо-
тинмай, қўлини ерга қадаганча,
майин жиймайб ўтирарди. Га-
сурэн тошга ўтирди-да:

— Қандай янглиқлар бор?
— деб сўради.
— Ҳозирча тинчлик. — Дол-
гор жимми қолди, — қачон жу-
найсан?

— Эртага.

— Эртага? — гамгин сўради
қиз. — Мен бўлсам сени ота-

нинг ўзидан хайрлашиб кетмоқ-
чилигини англаб, жула қағур-
ди, чунки суюклиси учун ай-
войи гуллар расмини солиб тик-
кан шойи халтачаси ва шойи
рўмолчаси уйд қолганди-да!
Энди нима совга қилса экан-а?
Долгор боши қотганча бир оз
жим ўтирди, сўнг бир қарорга
келгандек қотқочқасидати туг-
маларидан бирини узиб олди.

— Нима қилмоқчисан? —
деб сўради ажабланганча Гасу-
рэн.

Долгор майин жиймайди-да,
тугмачани Гасурэннинг қўлига
тақиб қўйди.

— Ҳозир сенга совга қилиш-
га ҳеч вақом йўқ. Ёзилар олди-
га тугмача тақиб қўйиб —
яхшилик аломати. Энди мени
ҳеч қачон унутмаслигини
нишонинг қолди.

Улар анчагача уён-бу ёқ-
дан гаплашиб ўтиришди. Ниҳот-
ки, Гасурэн кетини тараддудига
тушди. У Долгорни қучоқлаб
ўлиди-да, оти олдиға жадал ту-
шиб кетди. Орқасига ўтирилиб,
Долгор қимир этмай қараб тур-
ганини қўрди. Қол-қора шаҳло
қўзлари қандайдир ҳавотир, ай-
рилиқ, ҳижронга тўла эди.

Гасурэн отини етаклаганича
қизга яқинлашди. Қизнинг ел-
касига қўлини қўйганча, муло-
йим шивирлади:

— Сенга нима бўлди, жонги-
нам?

— Ҳеч нарсаси, ҳозир ўтиб
кетади... — Долгор шундай де-
дию, йиғлаб юбормаслик учун
юзини четга бурди. Улар яна
бир оз гаплашиб ўтиришди.

— Ҳўй, мен кетганим исроқ-
ли — деди ниҳоят, Гасурэн ўри-
дан қўзгаларкан.

Улар қўл ушлашганча, отла-
рини етаклаб, юриб кетишди.
Подого яқинлашганларига, Дол-
гор бир қўйнинг сўтини нафтига
соғди-да, уни йигитнинг оти
узагисига сурди. Кейин унинг
қўзларига, қўлимдан шундан
бошқа нимаям кетарди, деган-
дек тикилди.

— Ҳўй, бора қол энди... —
деди у чуқур ҳўрсиниб.

— Раҳмат, сенга. — У Дол-
горнинг юзларини силдиб қўйди-
да, отига қамчи босди.

Долгор отлиқдан қўз узмай,
узоқ тикилиб қолди.

Бунинг ҳаммаси бундан ро-
па-роса бир йил аввал бўлган-
ди. Худди мана шу тош олдида
турганида ушанда ҳам.

Бугун Гасурэн жунаганига
бир йил бўлди. Мана ниҳоят,
орзиқиб кутган хатни қўлида
ушлаб турибди.

Ҳаяжондан титраганча, Дол-
гор конвертни йиртганда, қоғоз-
га ўралган қандайдир кичик
бир нарсаси қўлига иилиди. Бун-
си нима бўлдикин-а? Зирақим
ёки узукмикин? Қоғозни очиб,
не кўз билан қўрсинки, ўзи сов-
га қилган қумуш тугмача. Дол-
гор хайрат-ла туғмачани у ёқ-
бу ёқига айлантириб қўрди.

— Нега энди у совганини қай-
тариб юборди экан-а? Семай
қўлимикин... Бошқа қизга
ошиқ бўлдикин-а? — мана
шу фикрлар миясини қўртдай
кемирар, оромини бузарди.

У бир неча вақт шу ҳолатда
туриб қолди. Кейин шайтонга
ҳайф бериб, конвертни силки-
тиб эди, ундан бир варақ қоғоз
тушди. Қиз, юраги ҳовлиқиб
хатни ўқиб бошлади. Бирдан
унинг ранги доқадек оқариб,
қўзидан шашқор ёш оқа бош-
лади.

«Биз Гасурэн билан қил ўт-
мас ўртоқ эдик, — деб ёзарди
нотаниш жангчи, — Сизни ҳе-
чам қўрмаган бўлсам ҳам, сиз
тўғринида кўп нарсаси билан,
Гасурэн сиз ҳақингизда оғзидан
бол томиб гапирарди. Ҳа, у
севилгизга лойиқ эди, Биз ел-
кама-елка туриб жанг қилдик.

У душманнинг болаб адабини
берди.

Яқинда, учинчи июлда, қис-
миниз Баян—Цаган тепалиги
учун шиддатли жанг олиб бо-
рарди. Тўсатдан Гасурэн
«ура» деб олдинга отилди. Те-
паликда байрондор ярадор бўл-
ди. Гасурэн байронини қўтариб
олди-да, олдинга қараб, чопиб
кетди. Бир дақиқа йиқилдию,
яна эманлаб юқорига тармаш
бошлади. Ниҳоят, чўққига қўта-
рилиб, байронини ўратибга му-
ваффақ бўлди. Чўққиде қилин-
раб турган байроққа қўзи туш-
ган жангчилар қарши ҳужумга
ўтдилар.

Байроқ магнур қилираб ту-
рар, доворак жангчи эса уни
қўлидан қўймай маҳкам уш-
лаб турарди. У уч жойидан яра-
дор бўлганди. Биз унга яқин-
лашганимизда, у ҳушидан ке-
тай-кетай дердию, лекин қўлла-
рини байроқ дастасини маҳкам
ушлаб турарди Жанг габаба
билан тугади. Ярадорларни гос-
питалга йўнатётганларига,
мен Гасурэннинг йиғида эдим. У
хушига келиб, қўйнидан халта-
ча чиқариб, мана ушундай-да:
«Долгорга юбор...» деди.

Гасурэн ҳозир орамизда йўқ.
Энди ҳаммасидан хабардор бўл-
дингиз. Биламан, бу сатрларни
ўқиб сиз учун жула оғир, ле-
кин дўстимнинг охири илтимоси
мен учун муқаддас бўлирди.
Мен уни бақариниға аҳд қил-
дим...».

Рад этиб бўлмайдикин... бу
даҳшатли сатрларни... ўнган
Долгорга оғири остидаги ер тит-
раб кетганди сизилди. «Гасу-
рэн энди йўқ» деган фикрдан у
эс-қушини йўқотиб қўётгандай
эди.

Долгор тош устида қанча
вақт ўтирганини эсломлади.
Қўзлари йиғидан яшииб кетган-
ди. Ҳеч нарсани қўрмаган
қўзлари билан узоқларга тики-
ларди.

Кейин у ўридан турди, оти-
га миниб, Гасурэнни охириги
марта кузатиб қўйган жойга,
ўша тепалик томон олиб кетди.
Мана бу қирра олдида тўхтаб, у
қўлини силкиб хайрлашган эди.
Долгор тизгинини тортиб отни
тўхтати. У яна иккита тош-
га қўзи тушди. Ушанда, икки
севилган қўл, ёнма-ён туриб,
бир-бирига севи-садоқатдан га-
пиршайтганга ўхшаб туюлган-
ди. Энди эса орини беомон
жангда йўқотган бевадид, ўтир-
ган тош устига чуқур изтироб
ва ғам-ағамла бошини эгди.

Русададан
Ҳикоят МАҲМУДОВА
таржимаси.

ТОШКЕНТ ҚИЗЛАРИ.

Ф. ЛУТФУЛЛАЕВ фототюди.

ПАРКЕНТ

Гул маскани азалдан сен гўзалсан қўшхаво Паркент.
Этиб қўнғилларини шодон қишларга даво Паркент.
Дуноқларга урар хўшбўй гулзорлар атрини пўраб.
Роҳатбахшидир боғларингдан эсан сарин сабо Паркент.
Ширин-у, шарбатга тўлган мевазору ўзумзорлар,
Кўрку васфини таърифига дилимда қўй, мударо Паркент.

Кезарман ҳар қуни ҳар он Улғу мақсад йўлида мен
Чиройинг туркирар ана сенга жоним фидо Паркент.
Гул, чаман ичра ул бўлбулларинг қилсагар хошим,
Бўлар жўр ошингиг Тўлқин дилида қўй-наво Паркент.
Тўлқин ҲАКИМОВ.

ТҮРТЛИКЛАР

Дил қуяр бир улфат қаҳридан,
Бир дўст илтифоти бағишлар
ором.
Яхши-ю, ёмоннинг ўтмай
баҳридан
Менга сабоқ берар ҳар инисин
ҳам.

Пўлат НИШОНОВ.

ЎТДИМИ

(БАЪЗИ ҚАРОВСИЗ ҚОЛГАН ҒУЗАЛАР ҲИРОЙИСИ)

Ғузлар шивир-шивир, дер, «мададор» ўтдим?
Парваршиши қўлаб ё хабардор ўтдим?
Авж оломай ётибман дароз гумай дастидан,
Уя ясаб ўргумчак захри бирёр ўтдим?
Агар бўлсагар мажлис, парваршиш деб анбардан
Ишга келганда гоёй, сўзла тийёр ўтдим?
Қўшини қолхоз гўзаси, ишамонда қўлф уриб,
Ҳеч бир ибрат олмаган, ўшлар беор ўтдим?
Деҳқон, дейди далалар, иш кутар айин палла
Йўлга боқар ғузлар, мард миришкор ўтдим?
ДЕҲҚОНИИ.

ЛИРИК МИСРАЛАР

Асов умрим —
тонинг сўқмоғи,
Олисларга кетган,
қарагини.

Қувончи бор,
ҳамда қаймоғи,
Ҳозир қўн-қўн
борар юрагим,
Асов умрим —
тонинг сўқмоғи —
Қилган бўлса
Эл унга назар,
Ерқин ёнар,
Умид шўнаси.
Иқдорлас сўқмоғи агар,
Кимдир ундан ўтар
шубҳасиз,
Қилган бўлса
Эл унга назар.

Тоғ бағрида кезаман шодон,
Олчозорлар олам қўшмани.
Ҳисларимни жўлдираб ўрмон,
Учираман орозу қўшмани.
Депизларда сузаман далай,
Шўх ўқинлар бўлади ҳамдан.
Яйраганда эслагим қўнғил,
Бу дунёни яшнатган одам.
Абдулҳай НОСИРОВ.

АДАБИЁТ ВАСАҲАТ САҲИФАСИ

ДИЛРАВО ОҲАНГЛАР ОҒУШИДА.
Н. Муҳаммаджонов фототюди.

ВЬЕТНАМ ТОНГИ

Ез ойларида навбати билан ви-
лоят театрлари иккунд коллектив-
ларининг поштахда гастроль спе-
кталарини кўрсатишлари — мада-
ният тарихимизда ҳаётини аниқла-
ган ҳақиқат. Бу сафар Оғажий
номидида Ҳоразм область музика-
ли драма ва комедия театри «Ҳу-
батда Гариб», «Қиёбулоқ», «Қўн-
ли рўмолча», «Қайнона» «Ошиқ
Гариб ва Шохсанам» спектакла-
рини олиб келди.

Ҳар бир театрининг ўз тарихи ва
иқидий қиёфаси бор. Ҳоразм теат-
рига хос фазилатлардан бири
шундани, аjoyиб овоз ва драма-
тик талантларга эга бўлган бу кол-
лектив, ҳамма вақт янги-янги муал-
лифларни қамқоғ эдиб, уларнинг
асарларини биринчи бўлиб сахна-
лаштиришга интиладилар. Шу жи-
ҳатдан бир талай ёш драматург-
ларнинг туғилиши, уларнинг дра-
матургия жанрига дадал кириб ке-
лишлари, фикримизни далиллайди.

Еш, истеъдодли драматург Н.
Ким озолик ва мустанлилик то-
масида «Қонли рўмолча» қаҳра-
монлик драматини ёзди. Таржи-
мон Хусан Рўзमतов қалами бил-
дан сайқал топган бу ихчам пьеса-
ни тажрибали режиссёр Ҳошим
Исмолов қўлга олиб, унга сахна
умрини бахш этди. «Қонли рўмол-
ча»нинг драматик уффи тор, тас-
вириш материаллари кам, персо-
нажлар муҳити сиқиб бўлсада,
спектакль қаҳрамон вьетнамлик-
ларнинг ҳозирги кундаги кураши
ва мақсадларини бадиий ифода-
лашга оми-қўлим эришган. Қатра-
да қўшини кўргандек, тўрт образ

— Ле Хонг, Данг, Зьеп, Фан
тимсолида эркак ташна халқ на-
моидадилар ва уларнинг соф мас-
наи йўлидаги курашларини тасав-
вур эта оламиз.

Драматург нозик ва қалтис, чи-
гал драматик туғил туккан, Асат-
да йигирма уч йил бурун Вьетна-
м тўла овоз қилиш учун зулмат-
га қарши курашга, жонини фидо

дан келган, таниқли конспиратор,
агар у «ўлиб қолгудай бўлса,
калавача учини топиб бўлмас»лиги-
ни айтди.

Данг чойшабни очиб, касалини
қўридию, баданига титроқ югу-
рди. Қайси қўзи билан қўрсин до-
ктор, носилқада ётган касал бир
вақт онг ичган дўсти, содиқ ва-
тандош, маслакдоши коммунист

Ле Хонг бўлиб чиқади. Шу ерда
доктор босилди қилиб, тадбир
уйлайди: «Жаноби доктор, у —
мурда, умидингизни узин» —
ўлихондан бошқа ёққа қўйиб
бўлса ҳам «хушига келтириш ке-
рак» деб туриб олади. Уни махсус
хонга олдириб чиқиб кетади.

Яна боқилган жўзи шундаки,
носилқадаги касал ҳамшира Фан
олиб кириш олдида ҳамшира Фан
Тхи Виль (бу ролни Ширин Рама-
нонова ўйнайди) беомон қўриб,
ўзини йўқотиб қўяди. Бу қандай
тасодиқ бўлди? Ахир уни ўлган,
деб гап тарқатилган эди-ку?
Фан Америкаликлар таъсирига
ўтган оғмачи ҳозирги ари Зьеп
Суанини (бу ролда артист Р. Мат
нурбонов чиқади) ич-ичидан қар-
гайди. Шу йигит уни йўздан урди.
Ле Хонг ўлган деб уни ўз никоҳига
олди...

Бир ёқда доктор Данг, ҳамши-
ра Фан, бир ёқда сотқин ёзувчи

Зьеп, таниқли актёр Нгуен, офицер
инспекторлар икки мафқуравий
қўтбин ташкил этадилар. Энди Ле
Хонгнинг тузатиш, партизандарга
узагиш теваригида ижобий ва сал-
би ҳақрамонларнинг характери
очилиб, бораверди.

Саҳнада ёш автор асарига умр
бағишламоқ бағри нег режиссёр-
ларга хос фазилатлар. Шунинг
учун ҳам республика театрлари
ичида биринчи бўлиб, қаҳрамон
Вьетнам халқи ҳаётидан асар қў-
йиш шарофти ва масъулиятли
иш эди. Бунинг талантли режиссёр
Ҳ. Исмолов ўз ҳоли-қудратига яра-
ша уддалаган.

Лекин спектаклда бирмунча
нуқсонлар бор. Қўпгина образлар
таърифи охиригача ечилмаган. Ма-
салан, тавасига талиб, терговда
хато қилганга ишониб, терговда
мардлик кўрсатган, сотқилик
қилмай «Вьетнам тонги» курашига
қўшилган ёзувчи Зьепнинг «Ли-
мита хотини», ватапарвар Фан-
нинг муносабати сира кўрсатилма-
ган. Асарнинг финали жула заиф
ва профессионал театр савиясида
чиқмаган. Америкалик офицер (ар-
тист Б. Отақонов) ўзини ҳаётини
эмас. Режиссёр шундай ҳаётга
ҳамоҳанг спектакль яратишга ул-
гурган-у, унда иқтилобий гоёларни
амалга оширувчи қўшларни — халқ
руҳини спектаклга сингдиришга
амалга оширишга қўшларни нег
фойдаланмаган, тажрибасиз автор-
нинг заиф томонларини тўлдириб
кетмаган. Бадиийи охириги учун,
риторикадан сақланиш лозим эди.

Елгин МИРЗО.

